

Rambam, błogosławionej pamięci, napisał (*Hilchot jesodej haTora* 2, 10), że Święty Jedyńy, niech będzie błogosławiony, Jego Istota i Jego Istnienie, i Jego Rozumienie są całkowicie Jednym, doskonałą i niezłożoną jednością – to samo odnosi się do wszystkich atrybutów Świętego Jedyńego, niech będzie błogosławiony, i do wszystkich Jego świętych Imion, i do określeń, które przypisali mu Prorocy i Mędrzy, błogosławionej pamięci, takich jak Miłosierny, Wyrozumiały, Życzliwy i tym podobne. Tak samo rzecz się ma, gdy jest On nazywany Mądrym, jak jest napisane: „On jest również mądry...” (*Jeszaja* 31, 2); i podobnie z Jego Wola, [jak jest napisane:] „On kocha tych, którzy się Go boją” (*Psalmy* 147, 11), „On chce działać miłosiernie” (*Micha* 7, 18), „On pragnie skruchy występnych, a nie życzy im śmierci i pobłędzenia” (*Jechezkel* 18, 23; część nabożeństwa *neila*), „Twoje oczy są zbyt czyste, aby mogły patrzeć na zło” (*Chabakuk* 1, 13). Jego Wola i Jego Mądrość, i Jego atrybut Miłosierdza, i Jego Wyrozumiałość, i innego Jego atrybuty nie dodają mnogości i złożoności (Boże, broń!) do Jego Istoty i Jego Istnienia; Jego Istota i Jego Istnienie, i Jego Wola, i Jego Mądrość, i Jego Rozum, i Jego Poznanie, i Jego atrybut Miłosierdza, i jego Potęga, i Jego Wyrozumiałość, i Jego Piękno – [Harmonia] złożona z Jego Miłosierdza i Potęgi – i tak samo innego Jego święte atrybuty – wszystkie razem tworzą absolutnie doskonałą jedność, która jest Jego Istotą i Jego Istnieniem.

Rambam, błogosławionej pamięci, napisał: „Mowa nie potrafi tego wypowiedzieć, ucho nie potrafi usłyszeć, a ludzki rozum [lew, serce] nie potrafi zrozumieć” (*Hilchot jesodej haTora* 2, 10), ponieważ człowiek przedstawia sobie w umyśle pojęcia, które chce ogarnąć i zrozumieć – [wyobraża je sobie] tak jak potrafi. Na przykład gdy chce wyobrazić sobie istotę Woli albo istotę Mądrości, albo Rozumienia, albo Poznania, albo istotę atrybutu Miłosierdza i Wyrozumiałości i tym podobne, widzi je takimi, jakie przedstawiają się jemu samemu. Jednak w rzeczywistości Święty Jedyńy, niech będzie błogosławiony, jest „wzniosły i na wysokościach”, a „Święty to Jego Imię [i Święte jest Jego Imię]” (*z modlitwy porannej*) – znaczy to, że On jest Święty i nieskończenie oddzielony, dalece poza zasięgiem pochwał i hołdów, jakie potrafią wymyślić i złożyć Mu stworzenia.

Albowiem pierwszą jakością i zasługą stworzeń jest mądrość, dlatego nazywa się „Początkiem” [„początkiem mądrości”, *reszit chochma*, *Psalmy* 111, 10]. I faktycznie jest początkiem i źródłem wszelkiej siły życiowej stworzeń, ponieważ z mądrości pochodzi rozumienie i poznanie, a z nich płyną wszelkie emocjonalne atrybuty duszy rozumnej, takie jak miłość, miłosierdzie, wyrozumiałość i tym podobne. Dobrze to widać u dziecka, które – pozbawione jeszcze mądrości –

często się złości i jest niecierpliwe. A nawet swoją miłością obdarza rzeczy przyziemne, które nie zasługują na miłość – [obdarza je miłością dlatego, że] nie jest na tyle mądre, by kochać rzeczy prawdziwie godne kochania, albowiem [poziom] miłości pozostaje w zgodzie z [poziomem] mądrości.

Z uczuciowych atrybutów duszy wypływają słowa i litery myśli, ponieważ dusza myśli o tym, co kocha, lub o [czynach] miłości i wyrozumiałości. I tak samo jest zresztą atrybutów emocjonalnych. W każdą możliwą myśl ubiera się jakiś atrybut uczuciowy, który przywodzi [duszę] do myślenia tej właśnie myśli, i ten atrybut jest siłą ożywiającą tę właśnie myśl. Z liter myśli pochodzą litery mowy, a [litery myśli] są ich siłą ożywiającą. A mowa prowadzi do czynów, [tak jakich] miłosierdzie i dobroć, na przykład do rozkazu króla, aby jego poddani rozdawali [cedakę]. Nawet wtedy, gdy człowiek coś czyni, siła duchowa i siła życiowa, które ubierają się w jego czyn, są kompletnie niczym w stosunku do siły duchowej i siły życiowej, które ubierają się w jego mowę; [mają się do siebie] jak ciało do duszy. Podobnie [jak stosunek ciała do duszy] wygląda stosunek liter mowy do liter myśli; i podobnie stosunek liter myśli do istoty atrybutu uczuciowego, który się w nie ubiera i je ożywia; i podobnie stosunek istoty i siły życiowej atrybutu uczuciowego do mądrości, rozumienia i poznania, które tworzą razem rozum, z którego pochodzi ten atrybut [uczuciowy]. Wszystko to odnosi się do duszy ludzkiej i do dusz wszystkich stworzeń w wyższych i niższych światach. Wszędzie to mądrość jest początkiem i źródłem siły życiowej.